

Predikan den 9 jan 2011 i Abrahamsbergskyrkan.

Söndagens tema är Jesu dop.

Texten Mark: 1:9-11 (sid 1452 i Sånger och Psalmer)

Vid den tiden kom Jesus från Nasaret i Galileen och döptes i Jordan av Johannes. När han steg upp ur vattnet såg han himlen dela sig och Anden komma ner över honom som en duva. Och en röst hördes från himlen: "Du är min älskade son, du är min utvalde."

Det är snabba ryck i kyrkoåret just nu. Under julen har vi stannat upp inför Jesusbarnet, och återigen förundrats över hur Gud kom till oss människor som ett litet barn. En Gud som är helt utlämnat till andras omsorger och utan annat skydd än det som fattiga föräldrar och frusna herdar kunde ge. Och så kommer trettonhelgen med lite mer glans via högt uppsatta män från Östern – men samtidigt kalla korsdrag från den storpolitiska arenan: kunde den lille pojken bli ett hot mot kungamakten?

Och så dagens text, där vi möter en vuxen Jesus. Johannes döparen var en originell man som var klädd i kamelhår och läderbälte, står det, och åt gräshoppor och vildhonung. En rätt lurvig typ, skulle vi antagligen anse i dag. Han hade väckt stort intresse, men inte bara genom sin originella framtoning. Han talade på ett sätt som gjorde intryck på folket, men hans roll var att vara en föregångare. Han predikade bot och bättring, och berättade om den som skulle komma och döpa inte bara i vatten utan i helig ande. Det finns en klar bakåtpassning här till profeten Jesaja, som vi nyss hörde läsas, och som vi också mött upprepade gånger i välkända ord under julen. Johannes är svaret på profetens ord

*Se, jag sänder min budbärare före dig,
Han skall bereda vägen för dig.*

Det står i flera bibelkommentarer att detta Jesu dop är en vändpunkt i hans liv: det markerar övergången från en ganska ordinär barndom och tonårstid till den särskilda uppgift som han var kallad till. Under tre år därefter, ungefär, skulle Jesus från Nasaret vandra omkring i Galileen och Judeen, förkunna, bota sjuka och samtala med sina lärjungar och andra människor som kom i hans väg. Och slutligen dö på korset, den yttersta handlingen av den lidande tjänaren (som profeten Jesaja har talat om).

Det verkar finnas två olika föreställningar om hur Jesus själv blev medveten om sitt uppdrag (och båda har visst stöd i skrifterna, så det är inte givet hur man ska tänka). Den ena är att han hela tiden var klart medveten om att han var en gudason: som när han samtalar i templet vid 12 års ålder eller som nu vid dopet vid Jordan. Det blir i så fall en bekräftelse på det som han redan visste när han får höra orden "*Du är min älskade son, du är min utvalde.*"

Den andra föreställningen är att Jesus var så mycket människa att han hade ungefär samma problematiska förhållande till Gud och gudstron som vi har, och människor i alla tider har haft. Han pendlade mellan tro och tvivel precis som vi, och under hela sitt liv undrade han över sin bestämmelse och sin egen tro på Gud som sin Fader. Bara gradvis blev han mer och mer klar över att han hade denna alldeles unika historiska roll: att förkunna ett annorlunda förbund mellan Gud och människorna, ge dem ett evangelium,

glädjens budskap, proklamera svaghetens och livets förunderliga triumf över makt och död.

Jag är fascinerad av tanken att Jesus bara så småningom och under stor vånda förstod att han verkligen var Guds son. Att han bara långsamt tog till sig att han hade en så oändligt avgörande uppgift med sitt liv.

I en annan bibelkommentar för länge sedan läste jag om bröllopet i Kana. Där var det ju så att den unge Jesus hjälpte upp stämningen på ett party som höll på att haverera därför att vinet hade tagit slut. Det är en ganska konstig episod (det enda av Jesu "underverk" där det inte är utsatta människor som står i centrum). Att den kom med i evangeliets berättelse, menade denne kommentator, berodde på att det var första gången som Jesus själv började förstå sin särställning: att han hade gåvor som andra människor inte hade.

Hur man än tänker om detta är dopet vid Jordan en händelse som knyter samman förhistorien, ända från Jesaja och ändå längre tillbaka, med den vandring som Jesus fick göra genom dammiga kullar, hans besök i fattiga och något mindre fattiga hem och slutligen vägen upp till Jerusalem: hans sista vandring och vår första påsk, där död och uppgivenhet ställdes mot liv och hopp. På så sätt blir dopet vid Jordan inte bara en del av kyrkoåret, och en hållpunkt i den kristna historien, utan faktiskt en del av din och min livshistoria.

Om vi tillåter oss att se Jesus som en av oss, en människa mellan tvivel och tro, mellan förtvivlan och jubel, så kanske vi också har rätt att se oss lite grann som Jesus. Är det alldeles förmätet att fråga: när får jag se himmelen öppen, när hör jag Herren säga att du är mitt älskade barn, jag har utvalt dig? Får vi någonsin det dop i helig ande, som Johannes döparen talar om?

När står himmelen öppen? När har den stått öppen för dig? Är det en konstig fråga?

Vi är i vår kultur och i vår kyrkas tradition lite försagda inför storslagna händelser. Det är bara motvilligt vi erkänner att vi faktiskt stått under en öppen himmel och hört Guds röst direkt och tydligt.

Många har ändå vittnat om att det kan ske. Har några av er här i kyrkan sådana minnen från ett dop en tidig sommarmorgon vid Koviken? Kanske bara en kort stund men ett tillfälle då himlen står öppen och livets möjligheter och utmaningar är oändliga.

Vi vet också att musiken kan öppna himmelen. All musik med äkta innehåll kanske kan göra det. Jag tänker särskilt på de stora mässorna: av Mozart, Bach, Brahms, eller Fauré. Himlen kan öppna sig i ett Sanctus eller ett Kyrie. Musiken bereder sinnet och Guds röst talar rakt in i mig.

Återigen andra har haft nära-himlen-upplevelser som de kan vittna om: i Guds härliga natur, tillsammans med en älskad människa eller bara i stillhet och väntan. Så är det: det är bara att erkänna!

En av mina vänner på Facebook, en sansad och arbetsam kristen akademiker, skrev nyligen om hur hans elever bad för honom och tillönskade honom en genomgripande andlig upplevelse innan han dör. I stället för att ducka för detta, som överspönt eller påträngande, kommenterade min vän så här: "Form och innehåll för detta bönesvar vet jag ej, men jag hoppas att jag är så levande att jag kan upptäcka Guds vilja, ännu en gång...."

Att stå under en öppen himmel och lyssna till Guds röst fordrar just att man är levande och lyssnande. Det är inget man kan kräva eller räkna med, men händer det så händer det. Det är en bra påminnelse för oss i dag att inte misstro våra känslor inför Guds direkta tilltal och den öppna himlen. Det är inget skumt eller överspönt i att någon gång få uppleva den omedelbara förbindelsen med världens Herre!

Men så var det detta med duvan.

Kanske tänkte ni på dubbelheten i den korta berättelsen? På ett plan rör det sig om ett kosmiskt skådespel. Alla som var där måste blivit berörda och bestörta när himlen delade sig och Gud talade till dem med myndig röst. Men det är inte blix och dunder, inga härskaror med full utrustning som kommer ur den delade himlen. Utan en duva sänker sig ner: Anden kommer över honom som duva. Denna fågel som då för tiden var – och fortfarande är! – fredens och försoningens symbol. Mildhet och kärlek snarare än buller och makt det är den signal som Gud här sänder till Jesus, till Johannes döparen och till de förundrade åskådarna. Gud själv meddelar att det är fredens ande som jag skickar med min son på hans vandring.

Som vi vet hjälpte det inte som spärr mot de förväntningar som följde Jesus under hela hans korta liv. Folket ville att han skulle ikläda sig rollen som den politiske Messias, ta kommandot och befria det utvalda folket, förverkliga hoppet om att bli kvitt ockupationsmakten. Men det var inte så det skulle bli. Duvan ger förebudet: fredens ande och kärlekens budskap fanns där från första början, för den som ville lyssna och förstå.

Jag tror att när man – till exempel i bildkonsten – ska visa upp den öppna himlen så är det ofta med buller och bång, bombastiska scener, blixtar och åskmoln, vagnar och hästar. Det är, om man vill hitta bibelreferenser, ofta Uppenbarelsebokens häftiga scenarier som styr tanken. Det är änglar och basuner, eld och rök, och massor med rekvisita: bokrullar och skålar och sigill och allt möjligt. Det är säkert möjligt att finna uppbyggelse och insikt från detta. Men den öppna himmel som mötte Jesus, dopförrättaren Johannes och lokalbefolkningen där nere vid Jordan var något helt annat. Gud talade från himlen men det fanns inget skrämmande i detta, ingenting som skulle ingjuta respekt eller underkastelse. *Detta är min älskade son.*

Bilden *är* faktiskt dubbel, på ett intressant sätt. Gud talar och himlen öppnar sig. Han sänder sin egen som på ett dramatiskt, världsförändrande uppdrag. Han sänder sin ande direkt från Himlen som en duva.

Och Jesus då? Han står där på stranden, droppande i dyblöta kläder, omgiven av förvånade människor som undrar vad han är för figur. Han står i centrum, men inte i kraft av någon storslagen klädsel, en förgylld predikstol eller en beundrande församling.

Han står i centrum för allas blickar men är lite försagd, kanske en smula generad över situationen. Och precis som du eller jag skulle vara: uppfylld av uppdraget som han just har tagit emot, och oroad av vad det ska innebära. En duva är inte mycket till support, kan man tycka. Profeterna (utom möjligen Jesaja) brukar drämma till med häftigare effekter än så. Men kanske minns Jesus just då alldeles särskilt orden från Jesaja

Detta är min tjänare som jag ger kraft,
min utvalde som jag har kär.
Jag låter min ande komma över honom,
han skall föra ut rätten till folken.
Han ropar inte, han höjer inte rösten,
hans stämma hörs inte på gatorna.
Det knäckta strået bryter han inte av,
den tynande lågan släcker han inte.
Trofast skall han föra ut rätten.
Han skall inte tyna bort eller knäckas,
innan han fört rätten till seger på jorden.
Fjärran länder väntar på hans undervisning.

Det är nog så han tänker. Och så vrider han ur sina kläder, ser sig om igen, tackar Johannes, tar farväl av folket genom att lite blygt vinka med handen. Så börjar han sin vandring.

Han kommer att gå till prövningar och glädjeämnen, genom smärta och nåd, men gå som den utvalde tjänaren som fått se himmelen öppen.

Och liksom han vår vi gå, i vår tid och våra olika omständigheter, under en öppen himmel och veta att Gud tänker så här: *du är älskad, du är utvald.*

Amen